

Riemer Paula És Rokonai

A kép 1915-ben készülhetett, Aradon. Édesanyám, Mittelman Paula balról a második, mellette a testvére, Sándor. Jobbról az első Mittelman Dóra, mellette Mittelman Rózsi, az anyai nagyapámnak, Mittelman Árminnak a testvérei. A kép stúdióban készült, Kösachné és Schwartz, úgy hívták a fényképészt. A cím: Arad, Weitzer utca 3. Édesanyám sokat nyaralt a nagymamánál, aki Arad mellett lakott, de Aradon is voltak rokonai. A képen édesanyám körülbelül 18 éves lehetett, az öccse, Sándor pedig egy évvel fiatalabb volt nála. Valószínűleg egy nyaralás alkalmából készült a kép. A deportálás után, mikor hazakerültem, hát kerestem a dolgaimat, és Szászrégenben, ahonnan minket elvittek, annak a háznak a konyhájában [ahol a gettó-időszakot töltötték] egy halom papír volt kiborítva, ahol némi képeket és írásokat találtam. De úgy nézett ki, mint egy szemétdomb. És valószínűleg ez a kép is úgy került hozzám. Anyai nagyapámat Mittelman Árminnak hívták. Lippán, Arad mellett született 1863-ban, és onnan került Marosvásárhelyre, vagyis előzőleg Szászrégenbe. Két húga volt, Dóra és Rózsi, aki még fiatalabb volt, de hát nekünk olyan öregeknek tűntek, hogy csuda. Nagyon szerettem őket. Dóra mint ?vénlány? ment férjhez Lázár Józsefhez, és itt laktak [Maros]Vásárhelyen. Gyerekük nem lett, mert öreg zsidó bácsi volt a férje, egy nagyon becsületes, rendes, vallásos ember volt. Tojáskereskedő volt, tojásraktára volt itt, Marosvásárhelyen, de nem emlékszem, hogy hol. Ők is neológok voltak, parókát nem hordott Dóra, de betartották a zsidó vallás előírásait, kóser háztartás volt, ünnepekkor természetesen elmentek templomba. Az elején, amíg élt Lázár József, akkor a Hosszú utcában [jelenleg 1918. dec. 1. sugárút] volt háza az öregúrnak. A mai napig is megvan a ház, azon az oldalon, ahol a Rádió Stúdió van, az után, nem tudnám megmondani, hogy hányadik ház, de egy olyan tipikus feljárata van. Nagyon szép, ragyogó tiszta otthonuk volt, korabeli bútorokkal volt berendezve, volt hálószoba, ebédlő, ami abban az időben egy polgári házban volt. Nem tartottak lányt. Rózsinak a férjét úgy hívták, hogy Spitzer Jakab, aradi volt, ott is éltek. Hát ő meghalt az első világháborúban, hősi halált halt, így került Rózsi tánti fiatal özvegyként Marosvásárhelyre. Nagyapának a háztartását vezette, miután a nagymama meghalt fiatalon. Rózsi tánti nagyon finom ízűen főzött, senki olyan finomat nem főzött, mint ő. Arra emlékszem, hogy nagyon finom purimi tésztát [süteményt] tudott készíteni. Amikor nagyapa megnősült, Rózsi odaköltözött a testvéréhez, Dórához. Együtt laktak, mert aztán Lázár József, idős ember lévén, meg is halt, és ők ketten éltek a nagyapa segítségével. Nagyapa támogatta őket

anyagilag, mert akkor nem volt nyugdíj, és nem voltak gazdagok. Aztán elköltöztek onnét [a Hosszú utcából], eladódott a ház, és mert nem volt jövedelmük, nagyapa segítette őket. Egy kisebb lakásba költöztek az úgynevezett Fogház utcába [jelenleg a Retezatului utca], a Fogházzal szemben, ott volt egy bérház, és ott laktak ketten egy szoba-konyhás lakásban, egészen a deportálásig. Fiatalabbak voltak, mint nagyapa, de hát ők is hetvenen felül lehettek már, mikor innen, [Maros]Vásárhelyről deportálták őket. Péntek este mindig beállítottak nagyapához, s akkor beszélgettünk -- akkoriban nemigen volt rádió, abban az időben nagy dolog volt az ilyesmi. Nagyapának mikor először volt rádiója, ilyen fülhallgatós rádió, egész kislány voltam, olyan 1929-ben lehetett, s az egész család ott ült a fülhallgatókkal, és figyeltük a rádiót.